

“De Sica era un ésser essencialment intuitiu”

Nascuda a Barcelona l'any 1917 en el si d'una família de l'alta burgesia catalana, l'actriu Maria Mercader, vídua del mític actor i director italià de cinema Vittorio de Sica, va realitzar una intensa trajectòria als anys quaranta. Ara podem recordar la seva carrera gràcies a una retrospectiva presentada per la Filmoteca de Catalunya, i gràcies també a la publicació de l'obra 'Maria Mercader, retrato de una actriz'.

Com va arribar al món del cinema?

—La veritat és que encara gairebé no ho sé! Recordo que ja de ben petita m'agradava posar els meus germans asseguts a terra i obligar-los a aplaudir-me ben fort mentre jo recitava poemes i cantava. Suposo que va ser així com vaig anar-me acostumant a actuar i a fer d'actriu. Sóc una comedianta per naturalesa ja que mai no he tingut cap formació acadèmica pel que fa al món de la interpretació. No m'ho vaig treballar gaire, aquesta és la veritat. Recordo senzillament que em trucaven a casa perquè volien que protagonitzés aquesta o aquella pel·lícula i que jo hi anava amb moltes ganes. I poca cosa més...

Però aquest conte de fades va durar fins que un bon dia el meu marit va tallar-me les ales, argumentant que havia de quedar-me a casa cuidant els nostres dos fills. Vittorio volia que fos una bona *mamma di famiglia*.

—No va penedir-se del fet d'haver d'allunyar-se del cinema l'any 1952 amb el naixement del seu segon fill?

—No gaire. De fet, quan De Sica va morir l'any 1974, vaig tornar als escenaris en dues o tres ocasions. L'any 1986 vaig interpretar al barceloní Teatre Romea el drama de Marguerite Duras *Savannah Bay*, i un parell d'anys després vaig fer un paper important al film *Luces y sombras* de Jaime Camino.

—Quin record li queda de la guerra?

—La veritat és que no recordo aquella època com un període especialment fosc de la meua vida. Potser

és que llavors encara era molt jove i gairebé no m'adonava del que passava, tot i que la gran casa que la meua família tenia al passeig de Gràcia va desaparèixer a causa d'un bombardeig. Vam haver d'abandonar Barcelona per traslladar-nos a París. Allí vaig rebre classes d'interpretació del gran actor Louis Jouvet i després vaig començar a rodar-hi alguna pel·lícula, fins que van arribar uns italians que buscaven una actriu per rodar a Itàlia i me n'hi vaig anar. I va ser a Roma que vaig conèixer Vittorio de Sica, l'any 1942, en el rodatge d'un dels seus grans films, *Un garibaldino al convento*. Encara recordo com si fos ara que al final del rodatge de la pel·lícula em va declarar el seu amor *alla napoletana*.

Per poder-se casar amb mi va haver de fer unes quantes tombarelles. Va separar-se de la seva antiga muller, Rossellini el va aconsellar d'agafar la nacionalitat francesa, es va divorciar, i finalment vam casar-nos a París.

—Va ser gaire difícil per a vostè haver de simultaniejar, al llarg d'alguns anys, el doble paper d'actriu i d'esposa d'un dels grans personatges de la cultura italiana de l'època?

—Gens ni mica. En Vittorio es comportava a casa i treballant al cinema de la mateixa manera, sempre era ell. El recordo com un home tranquil, serè i amb un caràcter molt bo. Mai no va alçar-me la veu! A casa no parlàvem mai ni de feina ni de projectes, no era un obsessiu amb el seu treball. Li agradava estar-se amb els seus fills. Sovint, algunes nits, quan

"Recordo Vittorio com un home normal, molt serè i equilibrat. Excepte, és clar, quan jugava al casino de Montecarlo. Semblava que com més diners perdia més gaudia del joc. Es va arruinar diverses vegades, però la sort és que jo també guanyava diners i vam poder tirar endavant."

tornava de treballar, de les vuit a les nou es dedicava a ells. Recordo que els torturava fent-los cantar i recitar de tot. Es divertia molt amb els seus fills tot ensenyant-los a ser una mica artistes. De vegades fins i tot anàvem algun diumenge al Teatro Eliseo, on hi havia molts amics nostres del món del teatre, i en Vittorio portava els seus estimats nens i els feia fer la comèdia que els havia ensenyat durant tota la setmana.

— Com era Vittorio de Sica quan estava fora d'un plató de cinema?

— Ara m'adono que vaig tenir molta sort perquè em va fer una dona força feliç. Sempre estàvem d'acord en tot, cosa que no és gens fàcil, i encara menys en el complicat món dels actors. Entre nosaltres mai no hi va haver cap daltabaix, potser també pel fet que hi havia una gran diferència d'edat entre els dos. Em tractava

“Amb tot el que va guanyar al cinema podria ser milionària, però no en queda ni cinc”

com si tingués tres anys. Recordo que cada matí, abans d'anar-se'n a treballar, em tapava amb els llençols pensant-se que em quedaria dormint, però quan tancava la porta jo m'aixecava i sortia al carrer. Sí, el recordo com un home normal, molt serè i equilibrat. Excepte, és clar, quan jugava al casino de Montecarlo. En els trenta-quatre anys de vida en comú, tan sols vaig veure'l guanyar en quatre ocasions. Semblava que com més diners perdia més gaudia del joc. Es va arruinar diverses vegades, però la sort és que jo també guanyava diners i vam viure amb allò que jo

ingressava. De vegades anàvem junts a Montecarlo i ell em feia jugar a mi però el cas és que jo tenia més sort que ell i guanyava. Aleshores Vittorio s'aixecava a la nit, tornava al casino, apostava als mateixos números amb els que jo havia guanyat hores abans, i tornava a perdre. Va ser l'únic gran vici que va tenir. Ara penso que, amb tot el que va guanyar al cinema, ara podria ser milionària, però no en queda ni cinc. Ara bé, per a mi els diners mai no han tingut cap importància, perquè des de ben jove sempre n'he tingut.

—Quina és la seva valoració de Vittorio de Sica com a home de cinema?

—Sempre he pensat que com a director mai no va tenir la cultura ni el refinament d'un Visconti, posem per cas. Ell era un ésser essencialment intuïtiu i ple de sensibilitat, amb un talent natural.

—Quina relació va tenir De Sica amb els altres grans directors del cinema italià d'aquells anys?

—Jo mateixa vaig presentar-li Rossellini, que era molt amic meu, i d'aquesta manera també va arribar a ser-ho d'ell. Però amb els altres realitzadors hi havia una relació de rivalitat. Cadascú es pensava que era el millor. Eren com déus!

—Sent nostàlgia d'aquella època?

—M'agradava molt viure en aquells anys perquè guanyava força diners, era independent i em sentia molt segura de la meua vida. No recordo grans problemes. Ara m'adono que ho he passat prou bé! No n'he

tingut, de problemes, jo. Sempre he fet allò que he volgut. Sap, al llarg de la meua vida tot m'ha sortit molt fàcilment i no he hagut de lluitar gaire.

—Què en pensa d'aquest llibre que acaba de sortir a l'entorn de la seva vida, dins i fora del cinema, titulat *Maria Mercader, retrato de una actriz* (Littera), escrit per Gualtiero de Santi, Giacomo Gambetti, Román Gubern i amb el pròleg de Marta Pessarrodona.

—N'estic força satisfeta. Sap, l'any 1980 vaig publicar un llibre on parlava de la meua vida amb De Sica. Aquesta nova obra que acaba d'aparèixer és una visió més objectiva d'aquella època que em va tocar viure. Es tracta d'un sentit homenatge que em fan conjuntament l'Istituto Italiano di Cultura de Barcelona, la Filmoteca de Catalunya, l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, la Fondazione Scuola Nazionale di Cinema i l'Associazione Amici di Vittorio de Sica. Per tot plegat estic contenta. No em puc queixar!

David Escamilla

PREMIS LITERARIS CIUTAT DE GANDIA 2002

XL PREMI DE POESIA
AUSIÀS MARCH

XXIV PREMI NARRATIVA
JOANOT MARTORELL

El termini de presentació d'originals
s'acabarà el 13 de juliol de 2002

AJUNTAMENT DE GANDIA